

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana.

Vse leta . . . . . 3 kr.
Pol leta . . . . . 2 „
Četrt leta . . . . . 1 „
Pri oznanilih in tiskanih tudi „
„unicat“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kranj“ na starem trgu in v nunski ulici ter v Trstu, via Caserna, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli, 8, I., naravnost pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4, II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Naše šolstvo.

Dopisnik iz Bolca v številki 46. našega lista navaja uzroke, zavoljo katerih Bolčani niso popolnoma nasprotni nemškemu jeziku kot učnemu predmetu v ljudskih šolah. Kot glavni vzrok navaja to, da slovenski dečki ne morejo stopiti v srednje šole brez znanja nemškega jezika, ker v naših srednjih šolah se razum veronauka in slovenščine vse drugo podučuje v nemškem jeziku od prvega razreda naprej.

Navedeni vzrok je žalibog resničen in velja ne le za Bolčane, ampak za celo Gorisko, ali bolje rečeno za celo Primorsko, da za vse dežele, po katerih Slovenci stanujejo. Do letošnjega leta so bile za Slovence samo nemške ali italijanske srednje šole, v katerih ni mogel stopiti slovenski deček, ako se ni prej navadil vsaj za silo učnega jezika nemškega ali italijanskega. Tega pa ne moremo odobravati, ker po našem mnenju se to ne strinja z enakopravnostjo vseh narodov, ki je razglašena in zagotovljena v avstrijskem cesarstvu. Nemškim in deloma italijanskim dečkom zadostuje znanje tistega jezika, ki so se ga od matere naučili, in tista mera drugega znanja, ki se pridobiva v ljudski šoli, da brez vsake ovire stopijo v srednje šole. Slovenski dečki morajo pa znati to, kar drugi, in vrhu tega še tuj jezik, nemški ali italijanski.

Ako primerimo tisto skušnjo, katero morajo dečki prestati, predno se stalno sprejmejo na gimnazijo ali na realno, z mitnico, kjer se mitnina pobira, ali s colnim uradom, kjer se colnina plačuje, moramo reči, da od slovenskih in deloma italijanskih dečkov se tirja več štibra, ko od nemških, da Slovencu (in v Gorici tudi Italijanu) je do poduka pot dražja ko drugim. — Vemo, da nekaterim ljudem s tem primerom ni nič dokazano, in da kažejo na ministerski odlok, ki zahteva od vseh kandidatov za srednje šole enake pogoje. Ali ravno v teh enakih pogojih je nenakost ravnanja proti različnim narodnostim, ker ed ene se tirja to, česar ne more pogrešati, kar mora ineti, ako hoče ostati dotična narodnost, od druge se zahteva pa to, kar si le težko, z velikim tudom in po mnogih denarnih stroških pridobi. Prašamo zagovornike take enakopravnosti: ali bi bilo enakopravno, ko bi država od vsakega državljanca brez razločka premoženja in zaslužnja tirjala na leto 20 gl. davka? Menimo, da ne. Torej bi se tudi takrat, ko kdo želi poduka, ne smeli tirjati od enega trije pogoji, ko od drugega.

LISTEK.

Kratek navod,

kako naj se spisujejo „krajne kronike.“

Ljubezen do domovine zbudila je dandanes toliko zanimanje za domačo zgodovino, da se je začela preiskovati daljva in bližna preteklost tudi manjših, v svetovni zgodovini nepomenljivih krajev in da se že po mnogih krajih napravljajo „krajne kronike.“ Kako hvalevredno, važno in potrebno je to delo, dokazal je naš nepozabljivi Slomšek, ki je pri vsaki priložnosti svojo duhovščino opominjal in vsemal, naj zapisuje važnejše dogodke svoje župnije ali duhovnije. Marsikdo pa morebiti ne vé, kako bi se dela prijela, in bi mu bilo ljubo, ako bi imel pred seboj „obrazec“ (shema), katerega bi se lahko držal, kadar snova krajno kroniko. Tak obrazec hočem tu v kratkem podati.

Prej nego začneš zgodovinske stvari katerega kraja zapisovati, opiši njegovo lego, značaj, njegove prebivalce, njih omiko itd. Ta opis naj obsega sledeče točke:

I. Lega kraja. V tej točki se mora povedati, kje leži dotični kraj (v kateri deželi, škofiji, okrajnem rglavarstvu, župniji itd.); ali je v dolini, ob morji, ob seki, na pobočji gore, na planoti itd. Dobro je, ako e pri tej priložnosti opišejo vse gore, hribe, griči

Država ima sveto dolžnost, od katere je nikdo ne more odvezati, da pripravi vsem državljanom pot do omike in do poduka, kolikor je mogoče, lahko gledé na delo, na čas in na denar. Proti tem zahtevam zdrave pameti se po našem mnenju pri nas greši, ker se naklada dečkom v prvi mladosti neko nepotrebno delo, katerega so drugi prosti, ker tratijo s tem delom čas, ki ga drugi porabijo za potrebne predmete, ker prizadevajo roditeljem stroške, ki bi se dali prihraniti. Iz narodno-gospodarstvenega ozira je torej tako ravnanje graje vredno in se ne da zagovarjati. Ali ni škoda za dragi čas, ki ga v ljudski šoli potratni na stotine otrok samo zato, da more par dečkov iti skozi ozka vrata srednješolske skušnje? Ali ne dá hudo videti, kako si kmečki otroci, ki bodo pod Nanosom stopali za pohlevnimi voliči, vbijajo v glavo der vater, des vaters, dem vater? med tem ko zaostajajo s podukom v kmetijstvu, gospodarstvu, sadjereji, celo v pravilnem slovenskem branji in pisanji? Kedaj so se slovenski roditelji toliko progresirali, da morajo sina pustiti dve leti v enem razredu, ali da ga morajo celo na dom vzeti iz šole, edino ker mu gre trdo z nemščino, ki ni njegov jezik?

Vseh teh pomanjkljivosti na ljudskih šolah, katerim se dá pa še veliko drugih prištet, krive so srednje šole, ki zahtevajo, da mora biti oborožen z nemškim jezikom, kdor se bliža njih pragu. Ali so naše srednje šole zares tako umno in plodonosno urejene, da zaslužijo take velikanske žrtve? Nikakor ne. Uredba naših srednjih šol je po našem mnenju neprimerna in neopravičena. Srednje šole morajo dati mladenčemu formalno omiko, da postanejo sposobni za vseučiliščne študije in, ko te dovršijo, za službovanje v prid ožje domovine in cele države. Te omike naše srednje šole mladenčemu ne dajejo.

Gospodje, ki hvalevredno in z vso vnemostjo delajo za oliko srednješolcev, naj se tu ne prestrašijo. Vemo, da oni imajo pred očmi vseučilišča in da skušajo na vso moč, da naredijo mladenče sposobne za obiskovanje viših šol, da jih vsled tega urijo v nemškem jeziku kot učnem jeziku na vseučiliščih in da jih seznanjajo z začetnimi pojmi različnih ved. Ali s tem ni vse doseženo. Ko dovrši mladenec više šole, kaj mu je začeti? Naj začne služiti, naj začne obrabčati v splošno korist, kar si je z velikim trudom v mnogih letih pridobil. Ali tega ne more storiti. Zakaj ne? Ker mu manjka formalna omika, ki je potrebna, da kdo proda, kar ima, ker ne pozna jezika naroda, med katerim služi, v taki meri, da bi mogel

svoje znanje v njem izraziti in sicer tako, da bi ga narod razumel, kateremu govori. Naše srednje šole dajo mladenčemu potrebno formalno omiko, da si morejo znanstvo na vseučiliščih pridobiti, pa jim ne dajejo tiste formalne omike, ki je potrebna, da se pridobljeno znanje porabi na naravni, pravi in kolikor mogoče uspešni način. Uzrok te prikazni je v tem, da naše srednje šole ne učijo mladenčev niti misliti, niti govoriti, niti pisati tako, kakor misli, govori in piše narod, iz katerega so mladenči izšli in kateremu so namenjeni kot duhovniki, učitelji, sodniki, zdravniki, uradniki, voditelji, tolažitelji.

Slaba uredba srednjih šol ima omenjeni škodljivi vpliv na javno življenje izšolanih visokošolcev in vpljiva silno škodljivo tudi na ljudske šole. Predno kdo stopi v srednje šole, se mora za to pripraviti. Pri vseh civiliziranih narodih velja kot zadostna priprava to, da je kdo z dobrim uspehom obiskoval ljudsko šolo. Tudi v naši državi velja to načelo, pa ne za vse in povsod. Kjer se ne nahajajo narodne srednje šole, kakor pri nas v Gorici, zahteva se razum tega, kar je povsod potrebno, še znanje nemškega jezika. Kje se ga hoče deček navaditi? V enoletni pripravljalnici, katero so bili ustanovili pred par leti. K čemu je bila pripravljalnica potrebna? V to, da se je mogla slaba uredba srednjih šol ohraniti. Torej v ohranjenju ene neprilicnosti morala se je ustanoviti druga neprilicnost.

Ali s tem ni še vsega konec. Na mesto enoletne pripravljavnice so postavili sedanjo c. k. deško šolo, preustrojeno iz bivše vadnice, katere glavni namen in največi trud obstoji v tem, da se dečkom v tepla v glavo nemščina že v prvem razredu zaradi nemških srednjih šol. Sedanja tržaška vlada tudi s tem ni bila še zadovoljna, ampak je na to delala, da so njeni privrženci v okrajnih šolskih svetih vpeljali tudi v ljudske šole na deželi in celo v enorazrednice nemški jezik. Cesarski namestnik baron Depretis je pred leti prehodil Primorsko, je obiskoval šole, popraševal, ali se uči v njih nemščina, je prijazno prikimoval, kadar se mu je reklo, da se uči, in nasprotno, ko je slišal, da se ne uči. — Kar je vladi ostalo, dopolnjuje nemški „Schulverein“, ki daje slovenski občini nemško šolo.

Po našem mnenju je taka vravnava ljudskih šol nenaravna, brezkoristna in škodljiva, in more ugajati le takim ljudem, ki merijo korist šole ne po vplivu na dušni razvitek in na izobraženje naroda, ampak po službi, katero opravlja v političnih zadevah. Šola pa

sedla, reke, potoki, pašniki, gozdi itd., ki se nahajajo v mejah dotične občine ali duhovnije. Za tem naj se ob kratkem razloži, kako lice ima svet, koliko je ravnega, koliko strmega, koliko rodovitnega in obdelanega, koliko neplodnega sveta. H koncu naj se opišejo podnebne razmere, splošna toplota, kako dolgo traja zima in ostali letni časi; ali je kraj na vetru, mrazu; ali ga rada toča in nevihta obiskuje itd.

II. Prebivalci. Tu naj se pove število duš (nauzočnih in zunaj domovine živečih). V mešanih krajih je treba tudi razločiti, koliko ljudi je te ali druge vere in narodnosti. Da se sprevidi gostost prebivalstva, treba je naznaniti število hiš (obljudenih in neobljudenih), ter ali se nove hiše pogosto zidajo in koliko ljudi stanuje poprek v vsaki hiši. Potem naj se govori o gibanju ljudstva, koliko se jih rodi, oženi, koliko jih umrje; koliko se jih izseli, koliko naseli, koliko tujcev je v tistem kraju.

III. Značaj in šege prebivalcev. Tu naj se opiše, kake rasti, barve, narave in obnašanja je ljudstvo. Za tem naj sledijo ljudske šege o krstih, porokah in pokopih; o velikih praznikih, zlasti o božiču, novem letu, sv. treh kraljih, sv. Jurju in sv. Ivanu krstitelju. Na to naj se kratko omenijo najvažnejše pripovedi (zlasti o imenitnih možeh ali zanimivih krajih), pravljice (posebno o mitologičnih bitjih), pregovori, uganjke in pesni. Posebno naj se opomni, ali so v navadi (ali pa tudi le sledovi od teh) slavnostne veselice, igre in prepevanja. V zvezi s tem je ljudska

govorica in domače narečje, katero naj se razloži glede na njegove posebnosti in razlike od književnega jezika. Pri tej priložnosti naj se zapiše, kaka imena daje ljudstvo rastlinam in živalim, ako so ta imena različna od književnih. Zelo važno je tudi zapisati vse tako imenovane zmerjalne (vulgarne) priimke, in sicer z opazko, ali so ta imena stalna, ali se večkrat menjajo.

IV. Cerkev, spominki, šola, društva. V tej točki naj se natanko opiše, kaka je cerkev, koliko zvonikov, zvonov in altarjev ima, ali je umeteljna stavba, ali ima nadgrobne spominke, lepe slike v altariju, po stenah in stropu. Potem naj se govori o drugih umeteljnih stavbah in spominkih, ki se morda v dotičnem kraju nahajajo. Sim spadajo tudi spominki na pokopališčih, katero naj se obširno opiše. Dalje naj se pove, ali se nahajajo v kraju lepi vodnjaki, razvaline gradov, rimski kamni, zbirke starin (javne in zasebne), biblijoteke, arhivi, prirodoslovne zbirke itd. Opiše naj se potem šolsko poslopje, kedaj je bilo sezidano, kakošna je šola, koliko razredov ima, koliko učencev jo obiskuje itd. H koncu naj se pove, ali je v kraju kaka bratovščina ali društvo (crkveno ali posvetno), n. pr. društvo za povzdigo šolstva in vzgoje, za poljedelstvo, vinstvo, gozdarstvo, bralno, podporno, ali zabavno društvo; požarna straža, hranilnica, posojilnica, bolnišnica, hiralnica itd.

V. Politične razmere. V tej točki se mora povedati, kako je okrajna in občinska uprava. Zapišejo se imena občinskih svetovalcev in doprj

mora ostati po našem prepričanju zvesta svojemu namenu, da narod budi iz spanja nevednosti, da ga poučuje v tem, kar potrebuje za življenje, in se ne sme vezati s političnimi prašanji, ker tako postane nezvesta svojemu poklicu in ne doseže svojega namena.

Dopisi.

Od levega brega Soče, 5. decembra. Dragga „Soča“, govorila si mi prav iz srca, ko si v zadnji številki pojasnovala, kakih načel naj bi se vlada držala, ko predlaga Njegovemu Veličanstvu može v odlikovanje. Rekla si, da temu, ki želi biti odlikovan, ne zadostujejo zasluge v tem ali onem oziru, ampak da mora imeti tudi dobro ime v narodu, ker drugače odlikovanja ne bi prinašala časti odlikovancem, ampak nečast vladi, ki bi priporočala slaboglasne može za cesarsko odlikovanje. Dovolji, da grem jaz še nekoliko dalje, in da rečem, da vsakdo, kdor koga javno odlikuje, je dolžan držati se omenjenih načel.

Tega ozira so le oni oproščeni, ki so dolžni zaradi družbinih razmer bližnjemu čast skazovati. Duhovski in svetni gosposki, roditeljem, učiteljem, odgojevalcem, predstojnikom, gospodarjem se kot takim ne sme dolžna čast krutiti od onih, ki so proti njim v razmeri podločnosti. V drugih primerih, ko je odlikovanje ali skazana čast in zaupanje prostovoljno, treba je po mojem mnenju, da se zmerom pazi tudi na dobro ime tistega, komur se hoče javna čast skazati. V tem mnenju me potrjuje vravnava pri vojaki, ki imajo častna sodišča, da razsojujejo, ali se katero dejanje ali kako vedenje vjema z vojaško dostojnostjo, ali ne. Včasih se prigodi, da mora častnik samo zavoljo tega slovo vzeti od tovaršev, ker se je katero njegovo dejanje spoznalo kot manj strinljivo z vojaško častjo. Ako se z ostro sablo ne vjema vsaktero vedenje in življenje, je pač naravno, da tudi z zaslužnim križcem ali katerim koli javnim odlikovanjem se ne vjema vsaktero življenje, recimo zaničljivo, pohujšljivo, malovredno.

Zato naj bi, kakor sem rekel, nikdo ne odlikoval moža, o katerem je splošno znano, da ni veliko vreden. K takim odlikovanjem prištevam zaupanje, ki se daje možem s tem, da se volijo v občinske, okrajne, deželne zastope. V takih zastopih bi nikoli ne smeli sedeti može, ki so označeni v omenjenem „Sočinem“ članku. Narod naj se drži nravnih načel in naj voli za svoje zastopnike in poslance može čistega značaja, neomadeževanega imena, poštenega obnašanja. Oderuhov, razuzdancev, slabih gospodarjev in slabih plačevalcev naj se boji, ker drugače bi prišlo da bi se moral sramovati svojih zastopnikov in sebe, da jih je volil. V nekem nemškem zboru je moral zastopnik izstopiti, ker se je bilo zvedelo o njem dejanje, ki se ni strinjalo s častjo dotičnega zbora.

Iz Saksida (Dornberg), 28. novembra. Pretekli teden je crknila tukajšnjemu posestniku krava na vrančnem prisađu; zdravil jo je navadni mazač. Crkneni živali je starček kožo snel, a kmalu po dokončanem delu mu začne roka, na kateri je imel komaj viden mezolček, tako hudo otekati, da je bil primoran iti v bolnišnico, kjer je v dveh dneh tudi zamrl. Že se je mislilo tudi na prodajo in delitev mesa, a o pravem času ovadi mesar stvar žendarmu in zapreči tako več nesrečo. Jeli krajna zdravstvena policija o tem imela znanje, in kaj je o tej reči učinila, mi ni znano; le to smem trditi, da ta slučaj ni in ne ostane posamezen, dokler bodo vaščani siljeni napajati svojo živino v gnojnici ali v vsaki usmrjeni luži, ker

izvolitve. Potem se govori o narodnem gospodarstvu, občinskem premoženju, davkih in prikladih, o skupnih gozdih in pašnikih. Opíše naj se, kako skrbi občina za zdravlje, za poljsko in javno varnost, ali ima svojega zdravnika, lekarnico, babico; katere bolezni so najnavadnejše in kako se jim pomaga. Pové naj se; kako je sodstvo, ali je v kraji sodnija in temnica, kateri prestopki in hudodelstva so najnavadnejša; ali se nahaja v okolici kaka kaznilnica, vzgojevalnica ali posilna delavnica itd.

VI. Poljedelstvo in prirodninstvo. Tu naj se opiše, kako obdelujejo kmetje svojo zemljo, ali sami ali z delavci; kako žito, sočivje in krmo sejejo, koliko pridelujejo, ali zadostujejo domači pridelki, ali morajo od drugodi živež uvažati. Pové naj se, ali je v okolici kak rudnik, kamnolom, vapnenica, vogelnica, saline itd. in ali se tam še dela, ali ne. Za tem naj sledi popis navadne hrane, pijače (vino, pivo, žganje, mošt) in sicer ali se ta na mestu napravlja ali pa od zunaj uvažja, ter koliko se je porabi. Pové naj se, katero vrst domače živine redijo prebivalci in koliko je njeno število. Tudi divjačina je treba omeniti in opomniti, katera se najbolj lovi ali strelja.

VII. Obrtnija in rokodelstvo. Tu naj se omeni najprej, kaj pospešuje obrtnijo, ali se nahajajo obrtnijske šole, društva, cehi podporna in zaklad-

dohodi do tekoče vode so jako nevarni in celo na kraji, ki je odločen za napajanje, se lahko ponesreči govedom in celo konjem, da zdrsnejo v vodo in da v vodi konec storijo, kakor se je to tudi v resnici zgodilo oni teden s konjem v Zalovstah tik mosta. Župani in starašine! glejte kako v enem tednu ljudstvo vaše in lastne nemarnosti drago plačuje.

Iz Tolmina, 3. dec. — Tominski fantje in može so ustanovili rokodelsko bralno društvo, ki bo imelo svoj prvi občni zbor dne 9. decembra 1882., to je prihodajo saboto v hiši št. 107 v Tolminu. Glavni namen tega društva ima biti sicer le čitanje slovenskih časopisov in podučljivih knjig, pa ni dvomiti, da bo tudi v drugih ozirih dobro vplivalo na svoje ude. Društvo šteje dozdej le malo udov; ali nadjeti se je, da jih pozneje več pristopi. Zopet nam je torej zapisati lep napredek za narod; in dopisnik iz tominske okolice v 46. številki „Soče“ naj se ne boji, da bi narodna stvar v Tolminu propala.

Priporočamo tedaj fantom in možem, naj k temu društvu pristopijo, ker dana jim je prilika da berejo časopise in knjige za prav majhno plačilo. — Toliko za danes.

Dostavek uredništva. Naj bi se koristna društva tudi drugod vpeljala. Društveno življenje je dandanes potrebno, ker posamezniki si ne morejo priskrbeti ali pridobiti vsega, kar potrebujejo, in morajo zato iskati moči v združenju. Novemu društvu čestitam in mi želimo prav srečen začetek in razvitek v čast in korist Tolminu in okolici.

Iz Trsta, 5. nov. — „Triester-Zeitung“ je postala od nekaj časa ljubezuiva mati avstrijskih Italijanov, za katere kaže tako prisrčno skrb, kakor kija za mlada piščeta. Pred mesecem dnij je zakljokala v obrambo spljetskih neporedujev, ki so streljali na cesarskega uradnika, ter je drzno trdila, da vlada je zakrivila ondašnjo neporednost.

Ona ne more razumeti, kako je mogoče, da so v Dalmaciji prišli Hrvatje do svojih pravic, ki štejejo 88 odstotkov vsega prebivalstva, in zakaj ne služijo Italijanom, ki štejejo 12 odstotkov. Po nje misli bi se morala cela Dalmacija pokoriti peščici irredentarjev. Ker se to ne godi, vpije že čez en mesec, da Italijanom se v Dalmaciji krivica dela, da Italijani silo trpé, ter žuga, da Bajamonti in njegovi privrženci se izselijo v Italijo, na kar bo Dalmacije konec. Bog nesi Bajamontija in njegovo svojat, Triesterco in njene pokrovitelje le kmalu čez avstrijsko mejo v blaženo Italijo; Avstrija ne zgubi pri tem čisto nič in mi ne bomo jokali za njimi. Odločno pa moramo izreči naš stud nad takim počenjanjem fakičnoznega lista, ki iz samega sovraštva do sedanje upravljive vlade išče prijateljstva pri stranki, ki strelja na cesarske služabnike, in ki prevrača resnico in pravico v veliko škodo Taaffejevega ministerstva.

Pozneje je videla Triesterca, da nekaj furlanskih kolonov (kmetov najemnikov) gre iz dežele, in hitro je zakljokala, da vlada jih podi s svojim nepredvidnim ravnanjem z domačih tal. Menila je v svoji zapuščenosti, da s tem ljubkovanjem dobi za se srca vseh Furlanov, ki so ji toliko potrebna; pa se je zmotila, ker dobila je odgovor iz furlanskih ust, da vlada ni kriva izseljevanja. Ta zavrnitev ponujane ljubezni jo je tako spekla, da je začela tajiti, da ni kljokala, kar se o nji govori, da jo je krivo razumel, kdor kaj takega misli. Na to odgovarja že drugič dopisnik iz gradiščanskega okraja v „Cittadinu“ o 3. t. m., da se nikakor ni motil, ko jo je bral in ko je o nji pisal, ampak da je prav dobro razumel, da nji in njenim pokroviteljem leži Taaffe na želodci in da v svoji

na društva. Potem naj se opiše, kako se rokodelstvo opravlja, ali v malem, v družbi, v tovarnicah (na vodo ali na par). Pové naj se, koliko ljudij se z rokodelstvom peča in kako so delavci preskrbljeni, ali imajo svoje hiše; kolika je njih plača, kako jih sprejemajo in odpuščajo (ali se morda to gaja le ob določnem času v letu?). — H koncu naj se opišejo poti (steze), skladovine in glavnejeste, mostovi, viadukti (predori), železnice, telegraf, poštna zveza, prevoznja na ladjah itd.

Po tem uvodilnem opisu naj sledi še le prava kronika. Kakor že ime samo pové, morajo v kroniki vsi dogodki zapisani biti po strogo kronološki red. Za starejše splošne dogodke naj se porabi tam, kjer ni starih zapisnikov in arhivov, Czornigova zgodovina Goriškega, ali še natančnejše za devinski Kras nova knjiga: R. Pichler, Il Castello di Duino, Trento 1882, in za Tolminsko: Rutar, Zgodovina Tolminskega. Za nekatere fare goriške nadškofije imamo tudi izvrstne popise od g. prof. Kociavčiča v listu „Folium periodicum archidieoeseos goritiensis“

V pravo kroniko naj se sprejmejo najpoprej vsi lokalni slučajni in nenavadni dogodki, n. pr. posebne nesreče, bolezni, lakota, požari, povodnji, hude zime, slabe letine, sploh poročila o žetvi in

opoziciji (nasprotovanji) proti njemu bi srčno radi videli Furlane okoli sebe v gostih trumah. „Pa nas ne bote ustavoverci, — pravi dalje — ker smo okusili vaš sad (an avin avonde)“. Tako je prav. Ker hoče biti Triesterca s svojimi podpiratelji bolj modra ko minister Taaffe in mu nasprotuje kjerkoli more, naj ji bo povedano, da to dela na svojo roko in ne v soglasji s primorskim prebivalstvom. Primorsko prebivalstvo pričakuje pomoči od sedanjega ministerstva, ki je v resnici že marsikaj storilo za gmetni blagor ljudstev, ne pa od mogočnih ustavovercev in fakičnozistov, katerim se je ponesrečilo, da so njih in ljudski žepi na nasprotno stran okusili blagost novih naprav.

Enaka izjava bi pač ne škodovala tudi primorskim Slovanom, izjava, da hočejo loviti malih koristij s podpiranjem fakičnoznega lista in njegovih prijateljev, dobro vede, da s takim postopanjem se delajo težave sedanjemu ministerstvu, ki v resnici hoče pomagati po svoji moči na vse strani. Od pravičnega ministerstva, kakoršno hoče biti sedanje, nam je pričakovati zadatne pomoči; v to svrhu moramo pa ministerstvo podpirati in ne smemo za par grošev pomagati njegovim nasprotnikom delati škandale in zavirati njegovih dobrodejnih namer za primorske dežele. Kar dobivamo dobrot od nasprotnikov ministerstva, ki so ob enem najhujši, vpljivni in delavni naši nasprotniki, jih dobivamo po njih misli le kot dnino, da pomagamo podkopavati ministerstvo, ako se dá, a da pomagamo prav gotovo pokopavati sami sebe. S par forinti nam hočejo usta mašiti ali pa jezik prevračati; ako bi mi na vse grlo vpili in vpili iz srca, bi naš glas sezal do Dunaja in od tam bi nam tolaživo odmeval. Primorski Slovani pozor!

Politični pregled.

Vtorek 5. t. m. v prvi seji državnega zbora pozdravil je najprej predsednik dr. Smolka zbrane poslance ter se je v lepem govoru spominjal onih, ki so se med to in zadnjo sesijo v večnost preselili. Na to je ministerski predsednik Taaffe prečital sestavek o škodah po povodnji v Tirolih in na Koroškem ter je v daljšem govoru, ki je bil z vsestranskim odobrovanjem sprejet, nasvetoval sredstva, ki so namenjena, da imenovanima deželama skeleče rane zacelijo.

Minister Dunajevski predložil je v isti seji proračun za leto 1883., po katerem bi bilo 31.6 milijonov gld. primanjkljaja. Toda ako se odšteje 20 milijonov gld. za železniške zgradbe, stroški za zasedanje Bosne in 5 milijonov za Tirolsko, poravnajo se izdatki in dohodki. V daljšem govoru razklada finančni minister, da je primanjkljaj za 7.1 milijonov manjši nego l. 1882. V to so pripomogli zvišani dohodki posrednih in neposrednih davkov v prvih devetih mesecih 1882. leta, ki so za 8.3 milijonov gld. večji nego prejšnje leto. Vsled jako ugodnih ostankov v blagajnicah bilo je vladi mogoče pokriti 14.2 milijonov gld. nepokritih posojil. S povišanjem carine na kavo pomnožil si je državni zaklad izdatno svoje dohodke, a bremena državljanov da se niso povišala. Minister naznanja načrte postav gledé dedovanja kmečkih posestev, o rudniških bratovščinah, o varstvu gozdov, o jamstvu (poroštvu) pri nezgodah v obrtnijskih pod-

poljskih pridelkih ter žitni ceni. Potem naj se zapisujejo splošno za ujemivi dogodki (n. pr. vojske, premembe pri vladi itd.) in njih nasledki ter njih vpliv na ljudstvo, zlasti na dotični kraj. Sim spadajo tudi prehodi in kvartiranje vojakov. Zapišejo naj se javne slovesnosti in svečanosti, zlasti n. p. o priliki potovanja deželnega vladarja, o poroki cesarjevi ali kadar se mir sklepe. V crkvenem obziru naj se zapisujejo škofovske vizitacije, naprave novih altarjev, birma itd.

Kronika naj bode tudi nekaka častna ali z l a t a knjiga, v katero se zapisujejo dogodki imenitnejših oseb in izglednih družin. Zapiše naj se tore prihod odhod in smrt domačih duhovnikov, učiteljev, županov itd. Ako je kdo izmed domačinov na tujem imeniten postal, zapiše naj se v kroniko leto, dan in hišna številka, kjer se je rodil, in potem vse važnejše spremembe v njegovem življenju.

Ker se piše kronika v ta namen, da ostane in da jo še pozni rodovi beró, zato je treba imeti posebno skrb za pripraven papir in pripravno črnilo. Papir mora biti trden; po štacunalah prodajajo prav močan papir za listine, ki je podoben pergamentu (Pergamentoder Dokumentenpapier). Črnilo za kronike je najbolje tisto, ki ima v sebi rudniških tvarin (Metalltinte),

jetjih in o delniških društvih. Predložil je načrt postave o obdačenju delniških društev, o rentnem davku, o osebnem dohodninskem davku in o vravnavi pridobninskega davka.

Znano je, da biva na Dunaji mnogo tisoč Čehov. Ti so si hoteli ustanoviti na lastne stroške šolo s češkim učnim jezikom, a deželni šolski svet spodnje-avstrijski je prošnjo za to šolo odbil. Pritožba zoper nepostavno ravnanje dež. šolskega sveta na ministerstvo imela je dober uspeh. Minister je izjavil, da po sedanjih postavah ni mogoče Čehom njih prošnje odbiti, ter je češko narodno šolo na Dunaji dovolil. To pa je ustavoverce tako razkačilo, da so kar besni postali. V shodih in listih na vsa usta kričijo, da je vsled tega dunajsko mesto v nevarnosti, da se potopi v slovanskem morji, in da se mora šola vsekako zaprečiti. Še dunajski mestni zbor, kjer bi vendar morali resni možje sedeti, je zoper ministerski odlok protestoval in sicer — kakor so gospodje rekli — „brez pretresovanja tega vprašanja in brez pomislika“, kajti v taki zadevi ni treba nič premišljovati in pretresovati. Le profesor Gugler se je z možato besedo temu brezumnemu postopanju ustavil rekoč, da po postavah, katere so ustavoverci sami skovali, ni mogel minister drugače postopati. Toda slepcu je zastoj različnost barv razlagati. Kak krik bi nastal v celem Izraelu, ako bi kako drugo mesto, n. pr. Gorica hotela Nemcem kaj enacega prepovedati? Dokler zagrizeno ustavoverstvo ne zgine, ne bo v Avstriji miru, kajti krivičnejšega strankarstva ni na svetu, kakor je ustavoverno.

O grofu Hohenwart-u se je bil raznesel glas, da se je političnega življenja naveličal ter da prevzame mesto cesarskega namestnika. Vsled te vesti je „N. fr. Presse“ kar norela od veselja, a to veselje je bilo kratko, kajti „Vaterland“ je dobil od grofa Hohenwart-a pismo, v katerem obžaluje, da je primoran uničiti eno veselje ustavovernemu listu.

Štedilna komisija pod predsedstvom grofa Hohenwart-a predloži vladi v prihodnjih dneh svoje prvo poročilo. Po nasvetih te komisije prihrani država vsako leto 1,300.000 gl. — Lepa vsota!

V Pragi je pričela te dni obravnava zoper 51 socialstov, ki utegne trajati do Božiča.

Preteklo soboto se je odprl tudi angleški parlament. Prestolni govor nema kaj posebno zanimivega. Kraljica omenja, da so razmere z vsemi državami prijazne, ter se zahvaljuje vojski, ki je v Egiptu svojo dolžnost storila ter tamošnjim homatijam tako hitro konec naredila.

Arabi paša, ki je vstanek v Egiptu pouzročil ter vodil, je bil po vojnem sodišči na smrt obsojen. Ker se je Arabi gledé upora sam krivega spoznal, ni bila druga razsodba mogoča. Kedive (egipt. kralj) ga je pomilostil in mu je premenil kazen v dosmrtno prognanstvo.

Čudne burke uganja turški sultan s svojimi ministri. Prejšnje ministerstvo je bilo 1. dec. odstavljeno, ker je bilo na sumu, da je v zvezi z neko zaroto zoper sedanjega sultana. Drugi dan je bilo novo ministerstvo imenovano, a 3. decembra zopet odstavljeno in prejšnje, v katerem je bil Said paša predsednik in Osman paša vojni minister, potrjeno. Znamenja gnjilobe.

Povodnji, o katerih smo v zadnji številki poročali, niso postale tako hude, kakor se je bilo bati; le na Nemškem so velike škode povzročile.

Domače stvari.

Cesarski dar. Nj. Vel. presvetli cesar je daroval tukajšnjemu ustavu sv. Jožefa za uboge deklice iz lastnega zaklada 1000 goldinarjev. Ko je bil cesar v Gorici, so se mu zastopniki ustava poklonili in so prosili pomoči. Prošnja je imela, kakor vidimo, najboljši uspeh. Slava dobrotljivemu cesarju!

V podpornem društvu bo govoril prihodnje sredo, 10. t. m., ob 7. uri zvečer podpredsednik dr. Gregorčič o poštnih hranilnicah. Društveniki so vabljeni, da se snidejo v obilnem številu, ker predmet je važen in vreden, da se o njem kaj ve.

Somenj sv. Andreja se ni dobro obnesel. Dasi je bilo prišlo v mesto mnogo ljudij, jih vendar ni bilo toliko, ko nekdanja leta. Uzrok temu je, da kar se na somnjih vidi, se navadno tudi ob drugih prilikah dobiva, da slabe letine ne pustijo veliko trošiti in da vreme ni bilo prijazno. Na dan somnja je začelo sneževati po malem že predpoludne in je nagajalo skoraj cel popoldne. Kupovalo se je razmeroma malo; na Travniku je bilo precej kolib za različno blago. Največi dobiček so imeli krčmarji, ker so ljudje pri njih zavetja iskali pred slabim vremenom.

Major J. Sever, rodом Slovenec, je imenovan od Nj. Vel. presvetlega cesarja poveljnik tržaškega brambovskega batalijona.

Jutranjice ali zornice se opravljajo ob delavnih ob 6. uri zajutra skoz celi advent v vseh farnih in samostanskih cerkvah v Gorici in pri sv. Antonu pod Kostanjevico. Pri sv. Ignaciji vadi in vodi pevkinje g. Komel, na Placuti g. Bajt, pri sv. Antonu vadi pevec in pevkinje dr. Flapp, vsi trije ob enem tudi orglajo. Udeležitev je povsod obilna, tako da pri sv. Antonu skoraj prostora zmanjkuje. Temu je uzrok pobožnost ljudstva in lepo petje. Pri sv. Antonu so peli lanski advent okoli 20 slovenskih pesem adventnih, Matere božje in zadnji dan božičnih.

Za srednje šole je izdal minister za uk baron Konrad-Eybesfeld 28. nov. t. l. odlok, v katerem zahteva sfeede stvari. 1. V vsakem razredu nižih šol naj se združijo predmeti ene vrste, posebno razni jeziki, po mogočnosti v roki enega učitelja. 2. Kjer vsled obstoječih razmer ni mogoče ali se ne kaže primerno, da bi učitelj z učenci od 1. do 4. razreda stopal, kakor bi bilo želeto po pravih zdrave odgoje, naj imajo isti učenci vsaj v 1. in 2. ter potem v 3. in 4. razredu iste učitelje iz jezikoslovja. 3. Učitelji naj določijo ob začetku vsakega semestra število in čas pismenih domačih nalog in naj jih kolikor je mogoče enakomerno razdelijo, da ne bo treba nobenkrat več ko eno pismo domačo nalogo na dan oddati. 4. Vsega vkup naj se od domače delavnosti učencev toliko zahteva, kolikor more priden učencev navadne obdarjenosti omagati v nižih razredih s trudom k večmu 2 do 3 ur, v viših razredih 3 do 4 ur na dan. — Ta odlok velja že za tekoče šolsko leto in name-rava olajšati butare, ki se nakladajo šolski mladini.

Novi zemljiški davek in politika. Dopisnik tržaškega „Cittadina“, v številki od 30. nov. t. l. nahaja uzrok velikemu izseljevanju z Goriškega v previsokih davkih, ki težijo goriško zemljišče. Naj bo. — Previsokim zemljiškim davkom nahaja uzrok v neprimerni (sproporzionatament) razdelitvi davkov na posamezne okraje na Goriškem. To gre centralni komisiji za vrvanje zemljiškega davka. — Neprimerni razdelitvi davka nahaja uzrok v različni narodnosti goriških prebivalcev, tako da kjer se ne govori si (v slovenskem delu) so davki nizki, kjer se govori si (v italijanskem delu) so davki silno visoki. Na to moramo odgovoriti, da nas jako veseli, ko vidimo, da italijanski dopisnik, ki nima navade Slovence omejnati, je toliko napredoval v spoznavanju domače dežele, da mora javno pripoznati, da v nekaterih krajih na Goriškem se ne govori sladki si, ampak nekaj drugega, kar bi mi imenovali slovensko. Na drugo plat moramo pa dopisniku jasno in odločno oporekati, kakor bi se bili davki poviševali in poniževali z oziranjem na narodnost posestnikov, ali kakor da bi se bili v resnici Italijanom povišali, Slovincem pa ponižali. Dvema slovenskima okrajema se je znižal davek za 15.180. enemu slovenskemu okraju se je zvišal za 13.453 gl.; torej je čistega znižanja 1.727 gl. V goriškem mestu in v gradiškanskem okraju se je davek zvišal za 3.953 gl.; v teh dveh okrajih pa ne stanujejo sami Italijani, ampak Italijani in Slovenci. Kolikor je torej poviška za goriško deželo, ga nosijo posestniki ene in druge narodnosti.

Pri tem so pa slovenski posestniki goriške okolice veliko huje zadeti po novem davku, ko italijansko — slovenski posestniki gradiškanskega okraja, ker prvi plačujejo na 100 goldinarjev starega davka 14 gl. 78 1/2 kr. poviška, drugi pa le 1 gl. 43 kr., torej prvi 10-34 krat več ko drugi.

Zato je opomba „Cittadinovega“ dopisnika neresnična in kaže, da dopisnik ni računil, ampak politikoval. Nj. prevz. grofu Coroniniju, ki je zastopal v komisiji južne dežele, priporočamo, da se goriškemu dopisniku po zasluženju zahvali.

V Sežani bodo imeli učitelji in učiteljice sežansko-komenskega okraja dne 20. decembra ob 10. uri predpoludne okrajno učiteljsko konferenco.

Š. Gregorčičeva pesem: V pepelnici noči dobila je v osebi J. K. Winfried-a nemškega prekladatelja, ki je objavil slovenski proizvod v nemški obleki v številki 4. na Dunaji izhajajočega nemškega lista „Slavische Rundschau.“ J. Penižek je pridjal pesmi kratek pesnikov životopis, oceno letos izdanih poezij in zunanjo osodo prvega njih zvezka; izraža veselo nado, da bo prvemu zvezku kmalu sledil drugi, in pravi, da za prvo nemško prestavo pridejo še druge na vrsto, J. Penižek je objavil daljšo

razpravo o Gregorčičevih poezijah v letošnji št. 21. češkega lista „Ruch“ in krajšo v listu „Svetozor“; obema razpravama je dodal v poskušnjo nekatere češke prevode. O Gregorčičevih poezijah je pisal, še predno so prišle v zbirki na svetlo, Fr. Selak v številki 53. letošnje prazke „Politike“ in v prvem zvezku časopisa „Croatische Rundschau“ od letošnjega leta. — Goriška dežela je majhna med slovenskimi pokrajinami, ali o nje zaslužnem sinu se piše in govori daleč po svetu.

G. Šimon Bric iz Drežnice pod Krnom napravil je 9. nov. t. l. drugi državni izpit iz pravoslovja in se je vpisal pri notarski komori za Kranjsko kot kandidat. Častitamo Drežničarjen, da so iz svoje srede dali moža, ki bo omogel veliko delati v prid naroda. Častitamo tudi onim možem, ki so pripomogli, da se je naroda ohranila izvrstna moč. G. Bric je kot študent veliko trpel, zato upamo, da ne zabi trpečega rōda.

Narodni dom. Domoljubi, ki bi želeli prodajati srečke za narodni dom, naj blagovolijo to naznani prej ko mogoče društvenemu odboru. — Vodstvo južne železnice je ukazalo vsem železničnim postajam od Pontebe do Beljaka in od Trbiža do Ljubljane, naj imajo na prodaj srečke za narodni dom. — Dobitki se ne izplačajo v denaru, ampak v različnih vrednostnih stvareh, ki stanejo že do zdaj čez 15,000 gl.

Slovenska Matica v Ljubljani vabi pisatelje slovenske, da ji blagovoljno pošljejo do 1. aprila 1883. spisov, ki bi bili primerni za „Spomenik“ na šest sto let, odkar je vojvodina Kranjska pod habsburško vladarsko hišo. Razun zgodovinskih spisov o Habsburžanih in Slovincih dragi so ji tudi poetični in leposlovni proizvodi v kateri koli obliki, samo da so s slavnostno prilikom v kaki zvezi.

Slovinci! Ni še popolnem preteklo sedem mesecev od oneg a časa, ko smo s prvim pozivom stopili pred Vas. Navdajala je takrat naša srca nada in bojazen: nada, da bote prav umeli plemenito namero našo ter nas v izpeljavi (njenej izdatno podpirali); bojazen, da utegne glas naš ostati brez odziva v srcih Vaših.

Bila je ta bojazen prazna; kajti od dne do dne množili so se darovi za „Narodni dom“ in požrtvovalnost Vaša bila je do današnjega dne taka, da je presegala vse naše nade. Razumeli ste, kacega pomena je „Narodni dom“; razumeli kako potrebno je to poslopje kot narodna ustanova in kako važna kot spomenik naše probujenosti. Slovenci!

Z današnjim dnevom nastopa druga in odločujoča doba v izpeljavi našega podjetja; visoko c. k. finančno ministerstvo dovolilo nam je namreč z odlokom št. 28558 dne 29. septembra 1882. napraviti na korist društvu „narodni dom“ veliko efektno loterijo in pripravivši vse, česar je za izpeljavo te loterije potrebno, stopamo danes zopet pred Vas.

In zopet pozivljamo rodoljubno požrtvovalnost Vašo, proseč Vas, da se izdatno udeležite loterije s kupovanjem sreček, katere se pri vseh naših poverjenikih, pri vseh znanih domoljubih ter pri vseh narodnih društvih dobivajo po 1 gl. avstr. vred.

Loterija ta vravnana je jako ugodno, kajti določenih je zanj že sedaj 2257 dobitkov, katere je upravni odbor društva „Narodni dom“ kupil za 15.000 gol.; to število dobitkov pa se bode pomnožilo še po takih, katere so posamzniki že obljubili darovati. Nekateri dobitki so jako dragoceni, vredni po več sto goldinarjev; prvi dobiček pa presega vrednost 1000 gl. Razu zlatnine, srebrnine in drugih stalno vrednost imajočih predmetov določeni so za dobitke tudi razni gospodarski stroji, vozovi in živina; sploh je upravni odbor loterijo tako uravnal, da more zanimati vse stanovce.

Slovinci! od izida te loterije je odvisno, kedaj se bode sezidalo ponosno poslopje „narodni dom“, Vi vsi gotovo z nami vred želite, da se to izvrši čem preje mogoče; priporočilo naše Vam toraj bodi: kupujte srečke!

V Ljubljani, dne 1. novembra 1882.

Upravni odbor društva „Narodni dom“:

Dr. Alfonz Mosche, odvetnik, mestni odbornik, predsednik. Dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški, deželni poslanec, mestni odbornik, podpredsednik. Franc Fortuna, županov namestnik in veleteržec; Peter Grasselli, mestni župan, deželnega glavarja namestnik in hišni posestnik; Ivan Hribar, mestni odbornik in glavni zastopnik banke „Slavije“; Dr. Anton Jarc, stolni prošt; Josip Kušar, predsednik trgovinsko-obrtniške zbornice, mestni odbornik in hišni posestnik; Ivan Murnik, vitez Franc-Jozefovega reda, tajnik trgovinsko-obrtniške zbornice; Dr. Franc Papež, odvetnik; Vaso Petričič, mestni odbornik, hišni posestnik in trgovec; Ferdinand Souvan, veleteržec; Dr. Josip Stare, c. k. finančno prokurature adjunkt in hišni posestnik; Dr. Valentin Zarnik, odvetnik deželni poslanec in mestni odbornik; odborniki.

Listnica uredništva. G. dopisniku iz tom. okolice: prihodnjič, okrajšano in z nekaterimi opombami; — iz Vipave: o priliki; — g. J. F. v O.: ni bilo mogoče, prihodnjič. — Pisateljema gospodarskih sestavkov: neradi smo odložili.

Poslanica.*)

Na zopetne nesramne napade „Edinosti“ od 2. dec. t. l. naglašam jaz še enkrat zaradi občinstva, da v imenu poštnjstva od meno zahtevanih dokazov o „naročbi“ ljublj. izjav njeni poslanici tudi do danes še niso prinesli. Dokle se to ne zgodi, podpisov za one izjave ni potreba meni objavljati kot protidokaz. In ker se opirajo vsa obrečovanja, ki jih je „Ed.“ na me navajala, na ono laž. imenujem jaz, dokler zahtevanih dokazov ne prinese, vse postopanje „Edinosti“ proti meni infamno
V Gorici, 6. dec. 1882.

F. Podgornik.

*) Uredništvo ne sprejema za sestavke pod tem naslovom druge odgovornosti. Ko tisto, ki jo zahteva postava.

Ilustrovane cenike
za hišno in kuhinjsko pripravo
razpošilja poštnine proste
H. TURZANSKI NA DUNAJI.
Skladišče za tovarno, zalogo in razpošiljavo.
Wien, Westbahnstrasse, N. 1.

Obleka za gospode, dečke in otroke.
Vedno gotova obleka na izbire.
Za
JESENSKI IN ZIMSKI ČAS.
Za gospode, dečke in otroke
Zgoranja sukna od 9-25 gold., cela zimska obleka od 12-35 gold., zimska sukna od 12-40 gold., zimske hlače od 3.25-14 gold., cela obleka za dečke od 6-14 gold., cela obleka za otroke od 2-10 gold., zaprti plašč Sacco od 5.50-16 gold., ogrinjalo za v hiši od 8.50-16 gold., sukaja za štacuno od 5.50-14 gold., plašč za štacuno od 10.50-20 gold., nepremočljiv deževni plašč od 12-17 gold., za dečke od 2-3 gold., gomaše od 1.20-3 gold.
Za gospé.
plašč za dek od 6-12 gold., zaprti plašč Sacco od 5-12 gold., zimska ogrinjalka od 8-30 gold., zimska jopa dolman od 13-40 gold., nepremočljiv plašč za dečline od 3-10 gold.
Ignacij Steiner v Gorici
nasproti nadškofijski palači
Pri njem je tudi velika zaloga vsakovrstne domače in tuje robe. Za lepo in trdno izvršitev naročil daje poročstvo.
Oprava za gospé

DRUŽBI:

„AZIENDA“

avstrijsko-francosko zavarovalno društvo proti nesrečam in elementarnim nezgodam,
in

„AZIENDA“

avstrijsko-francosko zavarovalno društvo za dohodke in na življenje,

ustanovljeni na Dunaji z dovoljenjem visokega c. kr. ministerstva notranjih zadev dne 21. aprila 1882., vsakotera s kapitalom glđ. 2.400.000 v zlatu, od katerega je uže 40% v gotovini vloženi, sti uže postavno vkuziženi ter sti izročili podpisnemu vodstvo tržaške podružnice in sicer: za Trst, Primorsko, Dalmacijo in južno Tirolsko.

Ker sti me družbi preskrbeli s popolnoma skusenimi in marljivimi uradniki, mi bode mogoče izpolniti vse zahteve čestitih gospodov zavarovancev — in to v vseh delih zavarovanja. Prosim tedaj, da me počastite s cenjenimi Vašimi naročili.

Z odličnim spoštovanjem

Josip dr. Rabi,
c. kr. viadni svetovalec.

Za gorisko deželo je prevzel glavno agencijo gospod **Josip Pinaucig** v tovarni za plin (Usina-Gaz) v Gorici.

PRODAJA
OGIJA IN PREMOGA
po nižanih cenah.
Ulica Usina št. 1.

Zadnje vabilo k udeležbi

pri veliki od hamburške države zagotovljeni denarni loteriji, na kateri se mora v nekotih mesecih gotovo dobiti

8 milijonov 940,275 mark.

Novi v 7 redov razdeljeni igralni načrt obsega med 93,500 srečkami 47,600 dobitkov, in sicer eventualno
400,000 mark,

posebej pa			
1 dobitok po 250,000 mark.	54 dob. po	5000 m.	
1 dobitok po 150,000 mark.	5 dob. po	4000 m.	
1 dobitok po 100,000 mark.	108 dob. po	3000 m.	
1 dobitok po 60,000 mark.	264 dob. po	2000 m.	
1 dobitok po 50,000 mark.	10 dob. po	1500 m.	
2 dobitka po 40,000 mark.	3 dob. po	1200 m.	
3 dobitki po 30,000 mark.	530 dob. po	1000 m.	
4 dobitki po 25,000 mark.	1073 dob. po	500 m.	
2 dobitka po 20,000 mark.	27069 dob. po	145 m.	
2 dobitka po 15,000 mark.		300,200 m.	
1 dobitok po 12,000 mark.		150,121 m.	
24 dobitkov po 10,000 mark.	18436 dob. po	100, 94, m.	
3 dobitki po 8,000 mark.		67, 50, m.	
3 dobitki po 6,000 mark.		40, 20, m.	

Teh dobitkov se v prvem redu izsrečka 4000 v skupnem znesku 116,009 mark.

Prvo srečkanje je uradno določeno na

13. 14. decembra t. l.

in stane:
cela izvorna srečka samo 6 Mark ali 3 glđ. 50 kr.
pol izvorne srečke samo 3 Mare ali 1 glđ. 75 kr.
četrt " 1.50 Mare ali " 90 kr.
in razpošiljam te od države zagotovljene izvorne srečke proti pošti plačanemu znesku naročnikom naravnost in proste poštnine. Mali zneski se mi lahko dopošljejo v poštnih markah.

Hisa Jožef Steindecker-ja je v kratkem času izplačala svojim naročevalcem velike dobitke od 125,000, 50,000, 40,000, veliko njih od 30,000, 20,000, 10,000, itd. in je tako veliko pripomogla k sreči mnogo družin.

Vloge so v primeri z veliko verjetnostjo sreče prav majhne in je vredno, da se sreča poskuša.

Vsak udeleženec dobi pri naročbi uradni načrt, iz katerega je razvidna razdelitev dobitkov na dotični red in določena vloga, po srečkanju pa uradni zaznamek dobitkov. Dobitki se vedno brzo izplačajo pod državnim poročstvom ali neposredno ali pa, če kdo želi, po mojih zastopnikih v vseh večjih mestih v Avstriji.

Naročila naj se blagovoljno nemudoma in vsekako zaupljivo pošljejo na trdno staro firmo

Josef Steindecker,

Bank-und Wechselgeschäft, Hamburg.

P. S. Hisa Jožef Steindecker-jeva — znana povsod kot stanovitna in poštna — ne potrebuje posebnih priporočil; zato smo jih tudi tukaj opustili, na kar opozarjamo slavno občinstvo.

Ferd. Wokulat

v GORICI.

Nar večja zaloga voščilnih listkov s slovenskim tekstom za novo leto in druge priložnosti v vseh velikostih in po nar nižji ceni.
Prodajavci se iščejo.

Bergerjevo medicinsko MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE).

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vsch evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

posebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hramstam, nalezljivim hramstam, proti rudečemu nosu, ozebljimi, potanju nog, prhljaju na glavi in bradi. — Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, n se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izognes, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med smolnato-zvepleno milo; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato zvepleno milo, ker zunanja ponarejanja so brezvspešni izdelki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistosti na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetsko milo za vmivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina. milo iz smole,

ki ima 35% glicerine in je fino perfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. s brošuro vred.
Glavni razpošiljavec: lekarnar G. Helt v Opavn.
Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarj. F. Cristofoletti (Zanetti) in A. Franzoni.

Dr. Pattisonava vata za protin

naiboljše zdravilo zoper

protin in revmatizme

vsake vrste, kakor: bolečine v obrazu, prsni, vratu in zobeh, protin v glavi, rokah in nogah, trganje po udih, bolelost v hrbtu in ledjih.

Zavitke po 70 kr., polovica 40 kr., pri G. Cristofoletti lekar pri črnem medvedu v Gorici na Travniku.

Za božična darila

priporočam te le reči, vse

pravo pozlačene s c. kr. cekinskim zlatom!

O! pravega zlata se ne razločijo.

Urne verižice za gospode po	3 glđ. 50 kr.
Urne verižice za dame po	5 " "
Garnitura gumč (knofov) za gospode po 1 " "	80 " "
Garnitura gumč za dame po	2 " 20 "
Garnitura: (broša in uhani po)	3 " 50 "
Braceleti za dame po	3 " "

P-stani iz pravega 6 karatnega s sumatrnimi dijamanti, ki se ne dajo razločiti od pravih dijamantov, vsak po

5 glđ., 6 glđ., 7 glđ., 8 glđ., 9 glđ., 10 glđ. a. v. (Pri naročilu prstanov naj se za širokost prsta mera priloži v zresku papirja.)

Vse se razpošilja po poštnem povzetju. Če se pa denar naprej pošlje po poštni nakaznici, se blago pošlje brezplačno.

Poroštva je 5 let!

G. W. SCHACK.

Prva razpošiljalnica:

Prag-Weinberge (na Češkem, Böhmen.)

Glavni mogoči dobitok 400,000 mark	Naznanilo sreče.	Za dobitke stoji dobra država.
--	----------------------------	--------------------------------------

Vabilo, da vsakdo
skuša srečo
pri veliki, od hamburške države zagotovljeni denarni loteriji, na kateri se mora gotovo dobiti
8 milijonov, 940,275 mark.
Dobitki te ugodne denarne loterije, ki obsega po načrtu le 93,500 srečk, so sledeči:
Največi dobitok more znašati 400,000 mark.

Premij (darilo) 250,000 mark.	54 dobitkov po 5000 mark
1 dobitok po 150,000 mark.	5 dobitkov po 4000 mark.
1 dobitok po 100,000 mark.	108 dobitkov po 3000 mark.
1 dobitok po 60,000 mark.	264 dobitkov po 2000 mark.
1 dobitok po 50,000 mark.	10 dobitkov po 1500 mark.
2 dobitka po 40,000 mark.	3 dobitki po 1200 mark.
3 dobitki po 30,000 mark.	530 dobitkov po 1000 mark.
4 dobitki po 25,000 mark.	1073 dobitkov po 500 mark.
2 dobitka po 20,000 mark.	101 dobitkov po 300 mark.
2 dobitka po 15,000 mark.	25 dobitkov po 250 mark.
1 dobitok po 12,000 mark.	85 dobitkov po 200 mark.
24 dobitov po 10,000 mark.	100 dobitkov po 150 mark.
3 dobitki po 8,000 mark.	27069 dobitkov po 145 mark.
3 dobitki po 6,000 mark.	itd. vsega vkup 47,600 dobitkov

ki se v nekoliko mesecih v sedmih oddelkih gotovo izsrečkajo.
Prvo srečkanje je uradno in nepreklicno določeno na
13. in 14. decembra 1882.
in stane:
cela izvorna srečka le 3 gold. 50 kr. a. v.
pol izvorne srečke le 1 gold. 79 kr. a. v.
četrt izvorne srečke le 88 kr. a. v.
Te od države zagotovljene izvorne srečke (in ne prepovedanih promes, razpošiljam, ako se znesek naprej plača tudi v najdaljne kraje.
Vsak udeleženec dobi od mene zastonj z izvornim lozom tudi izvorni pregled, preskrbljen s pečatom državnim in neposredne po izsrečkanju uradno razkazalo, in ni treba za to prašati.
Izplačba in pošiljatev dobljenih zneskov izvršujem naravnost in naglo udeležencem in v največi tajnosti.
Vsakotero naročilo se lahko izvrši po poštni nakaznici z rekomandiranim pismom.
Naročila naj se torej pošiljajo, ker je srečkanje blizu, do
13. decembra t. l.
Samuel Heckscher senr.
Banquier und Wechsel-Comptoir in Hamburg.

Naznanilo.

Vljudno podpisani si šteje v čast naznaniti slavnemu občinstvu, da je začetkom t. m. odprl novo gostilno „pri solncu“ („al Sole“) za mesnicami, pod kosarno, ter obeta, da bo stregel z dobro jedjo in pijačo v čednih prostorih po jako nizki ceni. Priporočnje se torej slavnemu občinstvu, posebno častiti duhovščini, učiteljem, županom in drugim gostom z dežele, da ga obilno obiskuje.

Tone Jeretič.